

การพัฒนองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Development of Components and Management Indicators of Phrapariyatttham School,

General Education Department in the Northeast

พระครูปริยัติโพธิธรรม (สุรพล แผลงเมืองคุก)

ภักดี โพธิ์สิงห์

สัญญา เคนาภูมิ

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Phrakhru Suraphon Faengmueangkuk

Phakdee Phosing

Sanya Kenaphoom

Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University

Corresponding E-mail : surapol98@gmail.com

วันที่รับบทความ: 20 พฤศจิกายน 2566; วันที่แก้ไขบทความ 20 ธันวาคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 21 ธันวาคม 2566

Received: November 20, 2023; Revised: December 20, 2023; Accepted: December 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เพื่อระดับการบริหารจัดการของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อยืนยันโมเดลการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้วิธีศึกษาแบบผสมวิธี ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ บุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม เครื่องมือวิจัยที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติพื้นฐาน และสถิติวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้เชิงสำรวจ ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้เชิงสำรวจ รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ โรงเรียนพระปริยัติธรรม มี 6 องค์ประกอบ 22 ตัวบ่งชี้ มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยัน ความสอดคล้องกลมกลืนของ โมเดลสอง รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่อันดับสอง ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ (χ^2) = 591.63 (df) = 63 (p-value) = 0.06 (GFI) = 0.95 (AGFI) = 0.82 (CFI) = 0.95 (SRMR) = 0.039 (RMSEA) = 0.077 แสดงว่า โมเดลการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี 2) สมการตัวทำนายสำคัญของ รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ Y_T ได้แก่ ลักษณะการบริหารจัดการองค์กร x_4 สภาพการจัดการเรียนการสอน x_1 ลักษณะการใช้หลักการของรูปแบบ x_3 โดยมีเส้นทางอิทธิพลทำนายหรือน้ำหนักการทำนาย ค่าเบต้า (β) .555, .171 และ .110 ตามลำดับ โดยภาพรวมการทำนายร้อยละ 54.8 และ 3) สรุปการยืนยันโมเดลรูปแบบการจัดการของผู้บุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมยุคใหม่ประกอบด้วย มิติประเมินมาตรฐานการเรียนรู้

มิติสร้างบุคคลกรแห่งการเรียนรู้ มิตีการมีส่วนร่วมมีความมุ่นมั่นและตั้งใจ มิตีการสร้างความตระหนักรู้การ
พัฒนาความรูู้ มิตีการประเมินความสำรวภาพรวม เป็นต้น

คำสำคัญ : การพัฒนา; องค์ประกอบ; ตัวบ่งชี้; โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

This research is for the management level of personnel at Phrapariyattham School, General Education Department, in the northeastern region. To study the elements and management indicators of modern school administrators. Phrapariyattham School, General Education Department, Northeastern Region and to confirm the management model of modern school administrators. Phrapariyattham School, General Education Department in the northeast The combined methods study method was used. The population included administrators, officers, and personnel of Phrapariyattham School. The research tools used include questionnaires. Statistics used include basic statistics and compositional analysis statistics and survey indicators. The results of the study found that 1) survey components and indicators Management style of modern school administrators Phrapariyattham School has 6 components, 22 indicators, with positive values and statistical significance at the .05 level. Confirmatory component examination results. Harmony and harmony of the second model, the second-highest management style of modern school administrators. It appears that the chi-square value (χ^2) = 591.63 (df) = 63 (p-value) = 0.06 (GFI) = 0.95 (AGFI) = 0.82 (CFI) = 0.95 (SRMR) = 0.039 (RMSEA) = 0.077 is shown. that the management model of modern school administrators that was created was in good agreement with the empirical data. 2) The important predictor equations of The management style of modern school administrators, YT, includes organizational management characteristics x4, teaching and learning conditions x1, characteristics of using the principles of the model x3, with paths of influence predicting or having predictive weight, beta value (β) .555. , .171 and .110 respectively, with an overall prediction of 54.8 percent and 3) Summary of confirmation of the model of management style of personnel of Phrapariyattidhamma School in the modern era, consisting of: Dimension of learning standards assessment Dimension of creating learning personnel The participation

dimension is commitment and determination. Dimension of awareness creation and knowledge development Dimension of evaluation of overall survey, etc.

Keywords: Development; Components; Indicators; Phrapariyattidhamma School

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมากระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งได้รับผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในทุกประเทศทั่วโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ จึงเป็นความจำเป็นที่ทุกประเทศจะต้องหาแนวทางและรูปแบบในการปรับตัว เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งให้สามารถรองรับและใช้ประโยชน์จากผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551: 4) กระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแลกเปลี่ยนทรัพยากรทางการผลิตข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ทำลายขอบเขตพรมแดนไปอย่างสิ้นเชิง (Borderless World) นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างความสัมพันธ์อย่างมีนัยที่ทำให้ผู้คน องค์กรและรัฐ มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย (Connectivity) ที่ซับซ้อนมากขึ้นมีปฏิสัมพันธ์กัน (Interactivity) ที่เข้มข้นมากขึ้น มีการเคลื่อนย้ายถ่ายเท (Mobility) ผู้คน ทุน และสินค้าบริการที่มากขึ้นตลอดจน มีกิจกรรมและธุรกรรมบนโลกเสมือนจริง (Virtuality) เพิ่มขึ้น (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2553:37)

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้คนประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข อีกทั้งยังเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญาและจิตวิญญาณเป็นบุคคลที่มีความรู้คุณธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้มาตรฐานและมีความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคมจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (กิริติ บุญเจือ, 2541: 2) การศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาการศึกษาจะช่วยพัฒนาเยาวชนของชาติทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรม และเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ (วรณัฐ อุษณกร, 2540: 57) ผลการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมในวงกว้างประชาชนมีความต้องการบริโภคมากขึ้นทำให้ต้องทำงานหนักมีเวลาให้กับครอบครัวน้อยลง พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนศีลธรรมให้แก่บุตรหลาน ปล่อยให้เป็นหน้าที่ของครูในสถานศึกษาเป็นหลักคนจึงมีคุณธรรมจริยธรรมน้อยลงแต่มีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น ความซับซ้อนทางพฤติกรรมของคนในสังคมมีมากขึ้นการกระทำความผิดก็มากขึ้นตามไปด้วย ปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงถึงความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและวัฒนธรรมของคนในสังคมยุคที่มีการปรับประเทศให้เป็นอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม เกิดค่านิยมที่สนับสนุนความฟุ้งเฟ้อ รักความสะดวก

สบาย ประกอบกับนโยบายการศึกษาในประเทศที่ลอกเลียนมาจากต่างประเทศทำให้คนรุ่นใหม่ดูถูกวัฒนธรรมและความรู้ดั้งเดิม (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองพุทธศาสนศึกษา, 2557: 4)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้เกิดแนวการจัดการการศึกษาและการปฏิรูปการเรียนรู้อันเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา (รุ่ง แก้วแดง, 2541: 126) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) กำหนดให้ “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาและมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคน ระบบการศึกษาต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 รวมไปถึงการจัดการศึกษาให้แก่บุคลากรทางศาสนา ดังปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) สำหรับการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยนั้นมี 3 แผนก คือ 1) การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี 2) การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม และ 3) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ในการจัดการศึกษาทางพุทธศาสนาปัจจุบันได้มีการพัฒนามาจากบาลีหรือพระปริยัติธรรมล้วน ๆ มาเพื่อจัดการเรียนการสอนในวัดที่ผสมผสานทั้งสายปริยัติธรรมและสายสามัญคือเรียนทั้งบาลีและความรู้สามัญมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ดังเช่น โรงเรียนมัธยมทั่วไป ในการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรมสายสามัญนี้เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อได้ เพราะผู้ที่มาเรียนมาจากท้องถิ่นชนบทเป็นส่วนใหญ่และมีบางคนที่มีลักษณะด้อยโอกาส นอกจากการจัดการศึกษาแต่บาลีหรือพระปริยัติธรรมอย่างเดียวบางคนเรียนจบบางคนเรียนไม่จบ ก็ไม่สามารถออกไปประกอบอาชีพในทางโลกได้ทางคณะได้เล็งเห็นปัญหาจึงได้ดำเนินการโดยร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ผสมเข้ากับโรงเรียนพระปริยัติธรรมเดิม จึงกลายเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมสายสามัญ ผู้จบการเรียนบาลีปริยัติธรรมระดับเปรียญและอยู่ในพุทธศาสนาก็สามารถดำเนินชีวิตแบบบรรพชิตบำรู้งศาสนาต่อไปได้ ส่วนผู้ที่จบสายสามัญมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็สามารถจะเรียนต่อระดับอุดมศึกษาได้ทุกประเภททุกมหาวิทยาลัย มีศักดิ์และสิทธิตามหลักสูตรทุกประการจึงสามารถครองเพศบรรพชิตหรือลาสิกขาบทออกมาเป็นสามัญชนได้ตามวัตถุประสงค์ (พระจินวัตร กิ่งแก้ว, 2557: 3) และการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดส่วนใหญ่ไม่เก็บค่าเล่าเรียนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาลซึ่งมักจะไม่เพียงพอต่อการจัดการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาขึ้นอยู่กับบารมีของเจ้าสำนักปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ปัญหาบุคคลมีประสบการณ์น้อยคือการเรียนการสอนไม่เพียงพอเป็นปัญหาหลักของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งปัญหาเหล่านี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร มากแจ้ง และสมปองมากแจ้ง (2542: 88) ที่พบว่าการศึกษาของคณะสงฆ์แยกออกจากระบบการศึกษาแห่งชาติทำให้เกิดปัญหาด้านการจัดการ

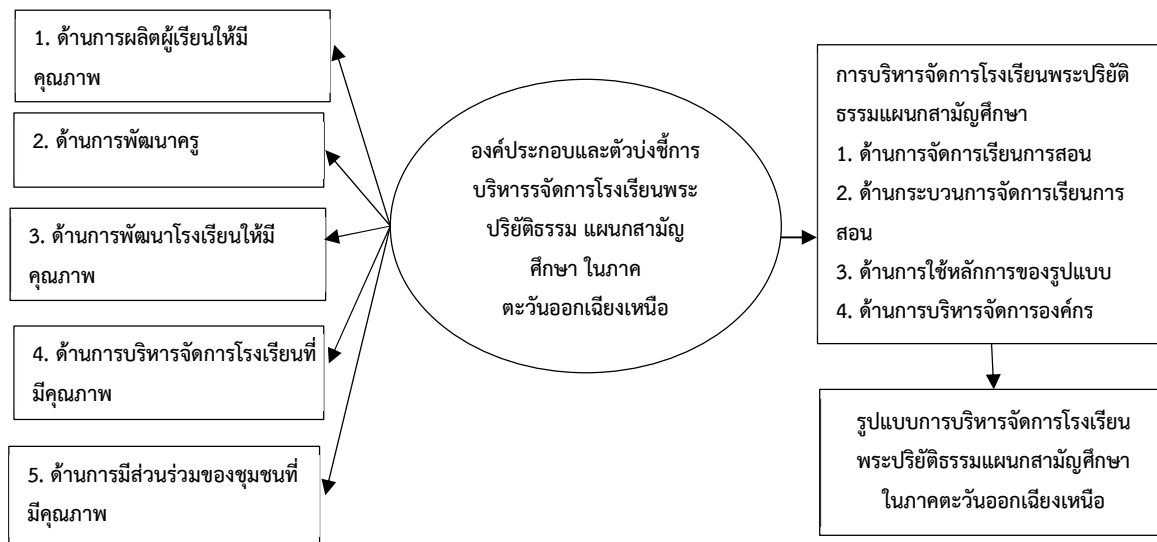
งบประมาณ การบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และผู้สอนขาดสวัสดิการที่ดีและขาดความมั่นคง ในอาชีพ ยิ่งไปกว่านั้นหลักสูตรการศึกษาที่มีอยู่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ในด้านคุณภาพ การศึกษายังไม่ได้มาตรฐาน การบริหารจัดการศึกษาไม่เป็นระบบและขาดประสิทธิภาพ ผู้บริหารไม่ได้ผ่าน กระบวนการคัดเลือก งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เป็นเงินอุดหนุนรายรูปนักเรียน สถานภาพของครูยังเป็นเพียง ลูกจ้าง ครูไม่ได้ผ่านระบบการคัดเลือก ไม่มีการวางแผนอัตรากำลังครูขาดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ขาดสวัสดิการและสวัสดิภาพ (สถาบันพระสงฆ์สังฆาธิการ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558: 12)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในฐานะผู้บริหารโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทำให้สนใจที่จะศึกษาแนวโน้มและอนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษาเพื่อจะได้ทราบว่าจะต้องมีการพัฒนาและยกระดับการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษาในเรื่องใด อย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งในการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา และเป็นข้อมูลเชิงวิชาการเพื่อนำไปเสนอเป็นนโยบายในการพัฒนาโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารอบแนวคิดการวิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และนักวิชาการกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 9 รูป/คน

กลุ่มเป้าหมายในระยะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 24 รูป/คน ที่จะเป็นผู้ให้คำตอบเกี่ยวกับแนวโน้มของภาพอนาคตที่พึงประสงค์ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาท ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ในปัจจุบันหรืออดีต จำนวน 4 รูป/คน

1.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทในการบริหารหรือการนำนโยบายเกี่ยวกับโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามาสู่การปฏิบัติ ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม จำนวน 4 รูป/คน

1.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 4 รูป/คน

1.4 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้ผลิตผลจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (เจ้าอาวาส, วิทยาลัยสงฆ์) จำนวน 4 รูป

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะการวิเคราะห์หาการพัฒนางค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสร้างทักษะจำเป็นสำหรับการเรียนรู้การบริหารจัดการโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา แต่ละภาพเป็นบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ครู ผู้ปฏิบัติการเรียนการสอน กรรมการสถานศึกษา เป็นต้น ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 420 รูป/คน โดยผู้วิจัยเลือกโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แบบเจาะจง โดยพิจารณาจากคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่เปิดทำการสอนมาไม่น้อยกว่า 3 ปี และ/หรือโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการพัฒนางค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสร้างทักษะจำเป็นสำหรับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้เรียนคุณภาพ 2) ครูคุณภาพ 3) โรงเรียนคุณภาพ 4) การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการพัฒนางค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสร้างทักษะจำเป็นสำหรับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด ดังต่อไปนี้ นครราชสีมา กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม พังกาฬ บัรรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ เลย สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อุตรธานี อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ

4. ขอบเขตระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) เพื่อนำเสนอ การพัฒนางค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหาร จัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสร้างทักษะจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) การสร้างวงล้ออนาคต (Future Wheels) การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ระหว่างแนวโน้มเหตุการณ์ต่อเนื่อง (Cross Impact Analysis) และการเขียนภาพอนาคต (Scenario Development) เนื่องจากเป็นกระบวนการวิจัยที่มีความยืดหยุ่น สามารถคาดการณ์ไปถึงผลที่จะตามมาและระดับการปฏิบัติ

ซึ่งสัมพันธ์กับคุณลักษณะที่ศึกษา ตลอดจนครอบคลุมคำถามของการวิจัยได้ครบถ้วน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Document Analysis)
2. การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (In-depth Interview)
3. การศึกษาพหุกรณีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาดีเด่น จำนวน 3 แห่ง (Multi-case Studies)

ระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เชิงสำรวจ การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสร้างทักษะจำเป็นสำหรับการบริหารจัดการ โดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อรวบรวมความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 รูป/คน โดยรอบแรกเป็นการสัมภาษณ์ และการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 420 คน

ระยะที่ 3 การสร้างและการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อสร้างทักษะจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ดังนี้

1. การสร้างวงล้ออนาคต
2. การวิเคราะห์ผลกระทบโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วนำไปให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นผู้ประเมินให้คะแนนเหตุการณ์ที่คาดว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้น
3. การเขียนร่างภาพรูปแบบการบริหารจัดการความเป็นเลิศของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อพัฒนาทักษะจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21
4. การนำเสนอ โมเดลต้นแบบการบริหารจัดการความเป็นเลิศของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อพัฒนาทักษะจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยจึงกำหนดระยะเวลาเป็น 3 ช่วง ได้แก่

ช่วงการวิจัยเอกสาร ศึกษาข้อมูลเพื่อพัฒนารอบแนวคิดในการวิจัย นำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งใช้ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน นับตั้งแต่ เดือนมิถุนายน 2559 - สิงหาคม 2559

ช่วงการสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล เป็นการสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และดำเนินการสัมภาษณ์ในภาคสนามแบบ EDFR ใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน นับตั้งแต่ เดือน กันยายน 2565 - กุมภาพันธ์ 2566

ช่วงการวิเคราะห์ข้อมูลและการร่างภาพอนาคต ตลอดจนการยืนยันภาพอนาคตด้วยวิธีวิเคราะห์ผลกระทบไขว้นำเสนอภาพอนาคต ปรับปรุง แก้ไข และจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ ใช้ระยะเวลาประมาณ 9 เดือน นับตั้งแต่ เดือน มีนาคม 2566 รวมขอบเขตด้านเวลาในการศึกษารูปแบบการบริหาร จัดการความเป็นเลิศ ของ บุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ส่งผลต่อทักษะจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวม

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นอนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2564-2579 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้เรียนคุณภาพ 2) ครูคุณภาพ 3) โรงเรียนคุณภาพ 4) การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ

2. แบบสอบถาม 5 ระดับ ด้านการบริหารจัดการของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย 1) สภาพการจัดการเรียนการสอน 2) กระบวนการจัดการ การเรียนการสอน 3) ลักษณะการใช้หลักการของรูปแบบ 4) ลักษณะการบริหารจัดการองค์กร และด้านองค์ประกอบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เชิงยืนยันรูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้เรียนคุณภาพ 2) ครูคุณภาพ 3) โรงเรียนคุณภาพ 4) การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยแสดงเป็นจำนวนและค่าร้อยละ(Percentage) ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์ความคิดที่เหมือนและแตกต่างด้วยการจัดข้อมูลที่อยู่ในประเภทเดียวกันเข้าด้วยกัน ผู้วิจัยพยายามรักษาคำให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญไว้ให้มากที่สุด จัดกลุ่ม และจัดทำความถี่ของแต่ละประเด็น สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ และใช้เกณฑ์เสียงข้างมากในการตัดสินผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้การวิเคราะห์การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้เชิงยืนยัน (Confirmatory Factory Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ระดับการบริหารจัดการของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายด้าน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยระดับสภาพการจัดการเรียนการสอน

ระดับการบริหารจัดการของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	ลำดับที่
1. สภาพการจัดการเรียนการสอน	3.50	.616	มาก	1
2. กระบวนการจัดการ การเรียนการสอน	3.33	.601	ปานกลาง	2
3. ลักษณะการใช้หลักการของรูปแบบ	3.27	.753	ปานกลาง	4
4. ลักษณะการบริหารจัดการองค์กร	3.29	.614	ปานกลาง	3
โดยรวม	3.35	0.646	ปานกลาง	-

ตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารจัดการของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 3.35) เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 3.50) ด้านกระบวนการจัดการ การเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 3.33) ด้านลักษณะการบริหารจัดการองค์กร (ค่าเฉลี่ย = 3.29) และด้านลักษณะการใช้หลักการของรูปแบบ (ค่าเฉลี่ย =3.27)

2. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้เชิงยืนยัน รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่

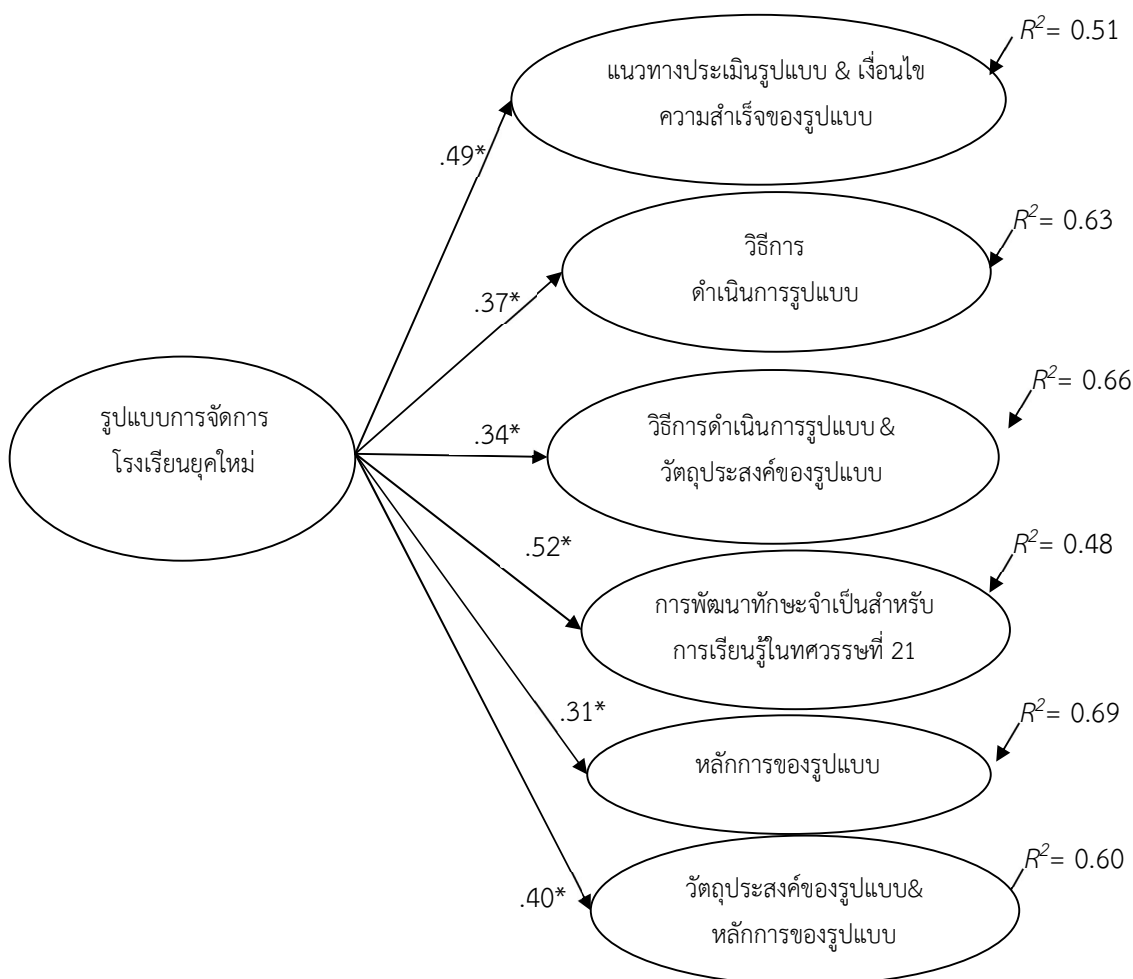
การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้เชิงยืนยัน (Confirmatory Factory Analysis) รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีดังนี้ ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เชิงยืนยันรูปแบบการจัดการโรงเรียนยุคใหม่

ตัวแปรใหม่	ตัวแปรสังเกตได้	EFA	CFA			
			B	SE	t	R ²
	องค์ประกอบที่ 1	-	0.49	0.08	6.26	0.51
X ₁	17. การประเมินมาตรฐานการเรียนรู้	.770	0.67	-	-	0.56
X ₂	19. การสร้างบุคคลกรแห่งการเรียนรู้มีส่วนร่วมมีความมุ่งมั่นและตั้งใจอย่างแท้จริง	.754	0.58	0.05	12.26	0.52
X ₃	18.การสร้างความรู้ตระหนักรู้เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาความรู้	.750	12.26	0.05	12.13	0.51
X ₄	16.การประเมินความพึงพอใจภาพรวม	.648	0.60	0.05	12.32	0.53
X ₅	20.การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น	.596	0.60	0.05	12.16	0.51
	องค์ประกอบที่ 2	-	0.37	0.08	4.56	0.63
X ₆	11. การกลั่นกรองความรู้	.757	0.51	-	-	0.38
X ₇	13. การแลกเปลี่ยนความรู้	.720	0.60	0.06	9.34	0.43
X ₈	12. การเข้าถึงความรู้	.655	0.58	0.06	9.66	0.48
X ₉	14. การเรียนรู้โดยสร้างทักษะคือทักษะความร่วมมือทักษะการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	.609	0.57	0.06	8.99	0.39
X ₁₀	15. การประเมินคุณภาพความสำเร็จทั้งเชิงคุณภาพ และปริมาณ	.501	0.63	0.06	10.06	0.54
	องค์ประกอบที่ 3	-	0.34	0.07	4.68	0.66
X ₁₁	8. การกำหนดองค์ความรู้	.747	0.54	-	-	0.44
X ₁₂	9. การสร้างและแสวงหาองค์ความรู้	.730	0.57	0.05	10.82	0.54
X ₁₃	10. การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ	.697	0.50	0.05	10.08	0.45
X ₁₄	7. การส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน	.632	0.64	0.06	10.98	0.56
		-	0.52	0.09	6.04	0.48

ตัวแปรใหม่	ตัวแปรสังเกตได้	EFA	CFA			
			B	SE	t	R ²
องค์ประกอบที่ 4						
X ₁₅	21.การพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม	.745	0.64	-	-	0.52
X ₁₆	22.การพัฒนาทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ	.721	0.72	0.06	12.75	0.68
X ₁₇	23.การพัฒนาทักษะชีวิตและสัมมาชีพ	.693	0.67	0.05	12.36	0.61
องค์ประกอบที่ 5						
X ₁₈	2.หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง	.756	0.62	-	-	0.63
X ₁₉	3.หลักการมีส่วนร่วม	.715	0.55	0.05	11.52	0.45
X ₂₀	1.หลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต	.701	0.68	0.05	13.12	0.59
องค์ประกอบที่ 6						
X ₂₁	5.การส่งเสริมให้ผู้บริหารครูและบุคลากรนำแนวทางการจัดการความรู้ยุคใหม่ไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพที่สุด	.747	0.65	-	-	0.43
X ₂₂	4.หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	.711	0.70	0.07	0.07	0.69

Chi-Square=591.63, df = 63, P-value = 0.061, RMSEA = 0.077, SRMR = 0.039

NFI = 0.93, NNFI = 0.95, GFI = 0.95, AGFI = 0.82, CFI = 0.95

ภาพที่ 2 องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่

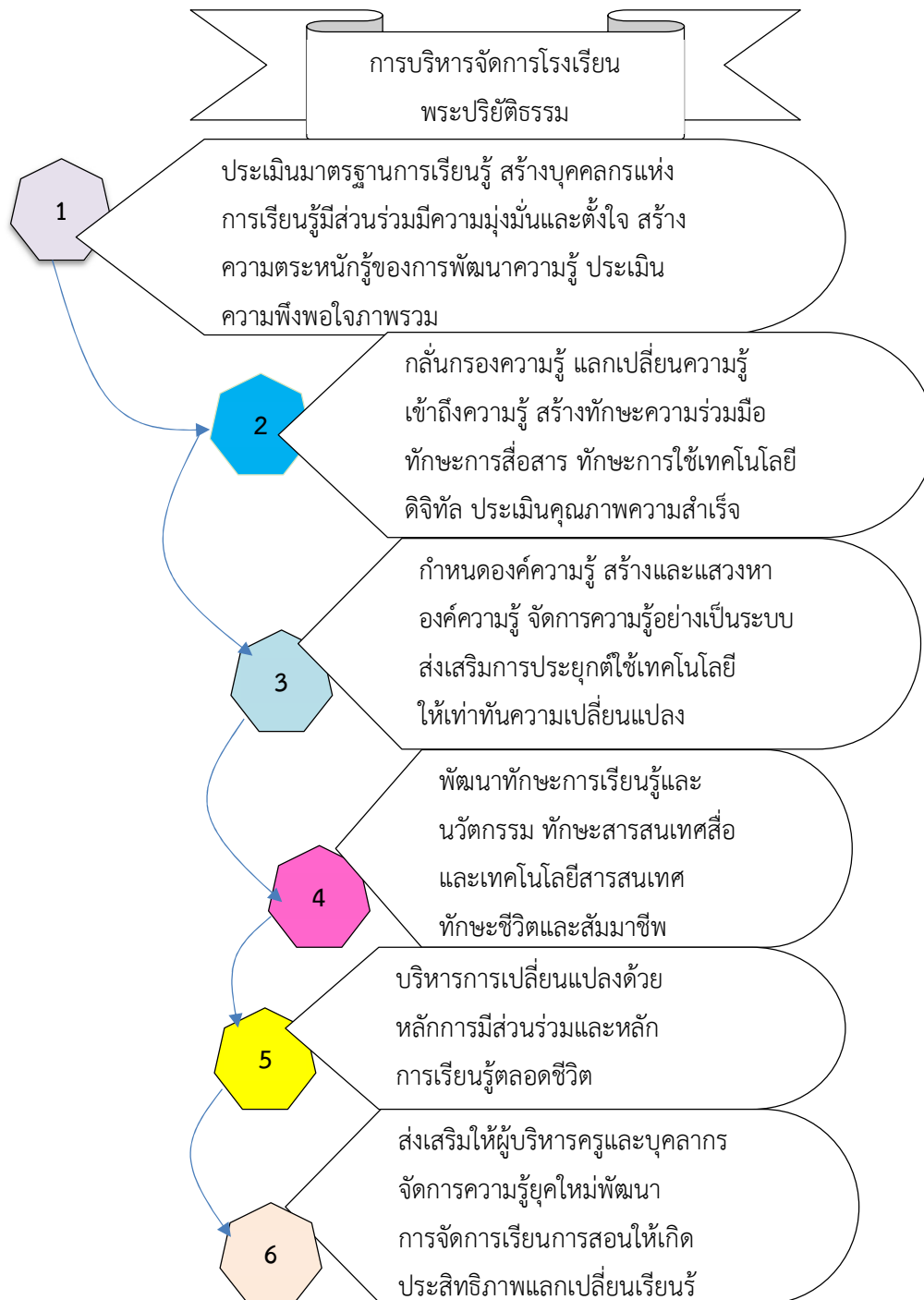
จากตารางที่ 2 และภาพที่ 1 องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั้ง 6 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จัดเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 (แนวทางการประเมินรูปแบบ & เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ) มี 5 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบ = .49 องค์ประกอบที่ 2 (วิธีการดำเนินการรูปแบบ) มี 5 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบ = .37 องค์ประกอบที่ 3 (วิธีการดำเนินการรูปแบบ & วัตถุประสงค์ของรูปแบบ) มี 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบ = .34 องค์ประกอบที่ 4 (การพัฒนาทักษะจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21) มี 3 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบ = .52 องค์ประกอบที่ 5 (หลักการของรูปแบบ) มี 3 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบ

=.31 องค์ประกอบที่ 6 (วัตถุประสงค์ของรูปแบบ&หลักการของรูปแบบ) มี 2 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบ = .40 ตามลำดับ

ผลการตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยัน ความสอดคล้องกลมกลืนของ รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่อันดับสอง ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ (χ^2) = 591.63 ที่องศาอิสระ (df) = 63 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) = 0.061 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.82 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) = 0.95 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูป คะแนนมาตรฐาน (SRMR)=0.039 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคาดเคลื่อน โดยประมาณ (RMSEA) = 0.077 แสดงว่า รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ที่สร้างขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ ดี

สรุปรูปแบบการพัฒนางานองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมยุคใหม่

ภาพที่ 3 ยืนยันรูปแบบการพัฒนางานองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมยุคใหม่

จากการวิเคราะห์ผลของการศึกษาเชิงปริมาณ และการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยสรุปเป็นโมเดลเชิง ยืนยัน รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมยุคใหม่

สรุปและอภิปรายผล

กำหนดประเด็นอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

การอภิปรายผลประเด็นที่ 1 ระดับการบริหารจัดการของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบประเด็นสำคัญอันดับแรก คือ สภาพการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การมีหลักสูตรที่มีความเหมาะสมทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนที่มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน เชิงบูรณาการโดยมีบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองร่วมกันในการยกระดับศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ นิลวรรณ แซ่จิ๋ว (2543) พบว่า ภาพอนาคตซึ่งเป็นภาพที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นนั้นขึ้นขึ้นกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้สิทธิพ่อแม่และผู้ปกครองในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทำให้เกิดความหลากหลายในปรัชญาการจัดการศึกษามากขึ้น อีกทั้งการศึกษาของ พระครูพิศาลเขตคณารักษ์ (2549) ยังพบอีกว่า สภาพการจัดการศึกษาและปัญหาของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่การวัดและประเมินผลยังไม่มีมาตรฐาน เป็นต้น

การอภิปรายผลประเด็นที่ 2 องค์ประกอบและตัวแบ่งชี้ รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ องค์ประกอบด้านแนวทางการประเมินรูปแบบและเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ โดยมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ได้แก่ การประเมินมาตรฐานการเรียนรู้ และการสร้างบุคคลกรแห่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีความมุ่งมั่นและตั้งใจอย่างแท้จริง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อสร้างมาตรฐานการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรืออาจพิจารณาได้ว่าบุคลากรทางการศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ กฤษณพงษ์ สีเทา (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่ง มาตรฐานวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงาน 4 ด้าน คือ การพัฒนาแผน การสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ และการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลประเด็นที่ 3 ปัจจัยการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่ส่งผลต่อ รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ได้แก่ ลักษณะการบริหารจัดการองค์กร สภาพการจัดการเรียนการสอน และลักษณะการใช้หลักการของรูปแบบ สอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาหัตถ์ สึงหะมาตย์ (2551) พบว่า ลักษณะการบริหารไม่เป็นธรรม อีกทั้งการศึกษาของ พระครูสังฆรักษ์ไชยศักดิ์ (2551) พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคใต้ พบว่า อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลประเด็นที่ 4 รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ คือ มิติประเมินมาตรฐานการเรียนรู้ มิติสร้างบุคคลกรแห่งการเรียนรู้ มิติการมีส่วนร่วมมีความมุ่งมั่นและตั้งใจ มิติการสร้างความรู้ความตระหนักรู้การพัฒนาความรู้ มิติการประเมินความสำรวจภาพรวม สอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาวรยุทธ ไพโรจน์สถิตธาตา (2552) พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีปัญหาการจัดบริการแนะแนวการศึกษาเป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.1 ควรพัฒนาระดับ การบริหารจัดการของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยการพัฒนาสภาพการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

1.2 ควรยกระดับรูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมุ่งเน้นระบบการประเมินมาตรฐานการเรียนรู้ และการสร้างบุคคลกรแห่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีความมุ่งมั่นและตั้งใจอย่างแท้จริง

1.3 ควรมุ่งพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ด้วยการการบริหารจัดการองค์กร สภาพการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักการของรูปแบบเป็นสำคัญ

1.4 ควรพัฒนารูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เชิงบูรณาการระหว่าง มิติประเมินมาตรฐานการเรียนรู้ มิติสร้างบุคคลกรแห่งการเรียนรู้ มิติการมีส่วนร่วมมีความมุ่งมั่นและตั้งใจ มิติการสร้างความรู้ความตระหนักรู้การพัฒนาความรู้ มิติการประเมินความสำรวจภาพรวม เป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั่วประเทศ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ เกณฑ์มาตรฐานการวัด รูปแบบการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงษ์ สีเทา. (2550). **ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 7 จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.**
- กิริติ บุญเจือ. (2541). **รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทของสถาบันศาสนาในการจัดการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. ถ่ายเอกสาร.**
- นิลวรรณ แซ่จิ๋ว. (2543). **อนาคตภาพของการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- พระครูพิศาลเขตคณาภิรักษ์. (2549). **สภาพการจัดการศึกษาและปัญหาของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.**
- พระครูสังฆรักษ์ ชัยศักดิ์. (2551). **ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตภาคใต้. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.**
- พระจินณวัตร กิ่งแก้ว. (2557). **การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนปริยัติธรรมกลุ่มที่5สู่ความเป็นเลิศ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.**
- พระมหาวรยุทธ ไพโรจน์สถิตธาตา. (2552). **การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.**
- พระมหาหัสดี สิงหะมาตย์. (2551). **ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.**
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). **การนำภูมิปัญญาไทยเข้าระบบสู่การศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.**
- วรณัฐ อุษณกร. (2540). **ในหลวงกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียร์สโตร.**

สถาบันพระสังฆาธิการ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2558). **คู่มือพระสังฆาธิการ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). **คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารการเปลี่ยนแปลง**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2565 จาก [http:// www.cad.go.th](http://www.cad.go.th).

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองพุทธศาสนศึกษา. (2557). **คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สุภาพร มากแจ้ง และสมปอง มากแจ้ง. (2542). **การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์**. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.

สุวิทย์ เมฆินทรีย์. (2553). **เมื่อโลกไม่ใช่ใบเดิม**. กรุงเทพฯ : สยามเอ็มแอนบีพับลิชชิง.